

Kjerkegor: Ponavljanje 1

Nastavljamo priču o Konstantinovom eksperimentalnom određenju pojma ponavljanja, odnosno eksperimentalnom utvrđivanju mogućnosti ponavljanja.

Pre nego krenemo dalje sa analizom dela *Ponavljjanje* nužno je da se podsetimo par stvari o kojima je bilo reči. Rekli smo da je pitanje da li je ponavljanje moguće ujedno pitanje da li je metafizika moguća. Kako sam Konstantin kaže: “Ponavljjanje je interes metafizike metafizike i ujedno interes gde se metafizika nasuče.” Drugim rečima, metafizika i ponavljanje su obrnuto proporcionalni jedano spram drugog. Ako je metafizika moguća, ponavljanje nema smisla, ako se držimo ponavljanja metafizika nema šta da nam kaže. To je upravo razlog zašto Konstantin i kaže da je ponavljanje osnovni interes metafizike, ali ujedno ono na šta ona nužno mora biti nasukana, tj. njen kraj. To je upravo i razlog zašto Konstantin na prvim stranama govori o kategoriji ponavljanja kao o kategoriji koja će biti odlučujuća za filozofiju koja sledi i koja napušta metafiziku, ili bar to pokušava. Naime, Konstantin kaže na prvoj strani sledeće: “Neka se kaže o tome što god se hoće, no on će (misli se na pojam ponavljanja) igrati važnu ulogu u novijoj filozofiji: jer ponavljanje je presudan izraz za to što je kod Grka bilo sećanje.”

Rekli smo takođe da je pitanje dela *Ponavljjanje* pitanje mogućnosti da sloboda sebe sebi daruje, da sebe izvuče iz kružnog kretanja prirodnog bića, mogućnosti da se misli radikalno drugačije od prirode, ali da se pri tome ne misli kao čin samopostavljanja od strane samosvojsnog subjekta. Pitanje je da li usred monološkog cirkulisanja bića – usled kružnog samoproizvođenja koje se može razumeti i kao kružno kretanje navike i običajnosti – sloboda može da zadrži